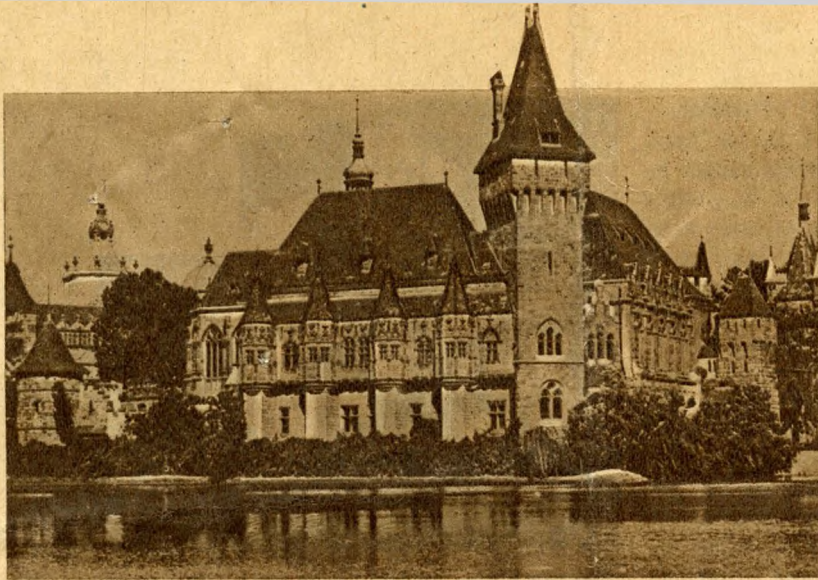

len terem, az eredeti Vajdahunyadi lovagterem készült betonból s ez valamennyire tűztől biztos lévén, a többi épületrész is annak látszott.

Az egész épülecsoporthoz azt akarta feltüntetni, hogy a történelmi tárgyak történelmi környezetben vannak kiállítva.

Ebből a célból magyarországi várak és városfalak másolatait rakták össze. Ugyanilyen panorámaszerű természetességgel volt „visszaállítva” a híres, sőt hírhedt mulatóhely, „Ósbudavára”, mely ott terült el a mai Beke-tó-cirkusz és a mai Állatkert között. Ilyen volt a Lágymányos akkori pocsolyatavára épült „tündéri látványosság”, vagyis „Konstantinápoly Budapesten”.

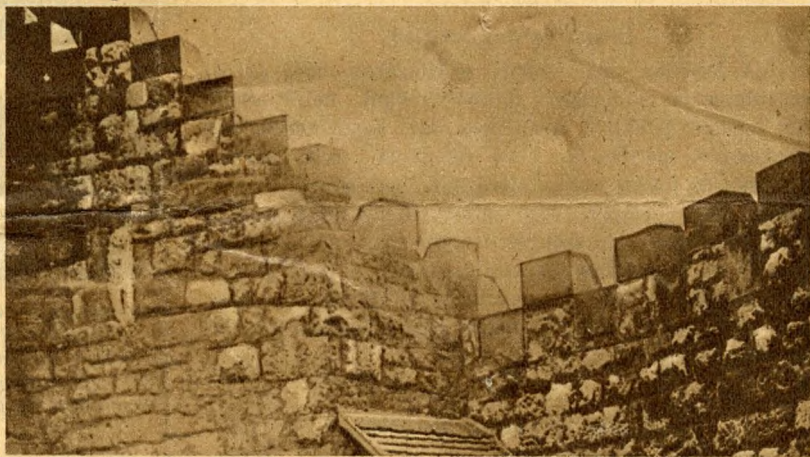
Nos, mikor 1896 őszén leszerelték a nagyszerű kiállítást, felmerült az az eszme: nem volna-e érdemes a különben érdekesen ható csoportot állandóan, kőből, téglából, cementből felépíteni? Az eszme helyeslésre és kivitelre talált. Alpár Ignácot, a kiváló műépítész-professzort bízták meg a munka kivitelével, aki feladatát kitűnően oldotta meg.

Egy ismeretlen Pesti Múzeum

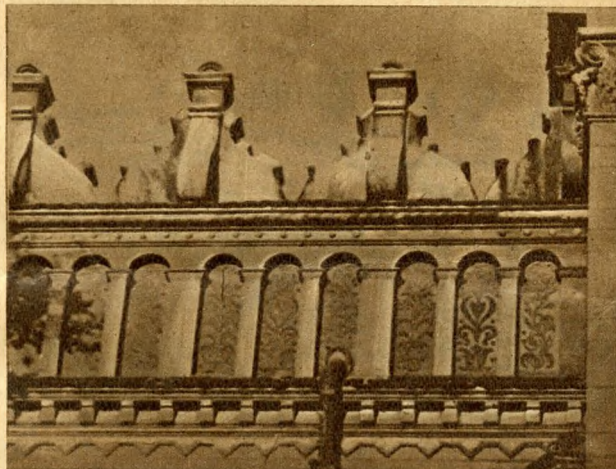
A városligeti tó szigetén álló Vajdahunyad váráról a köztudat azt tartja, hogy pontos másolata az eredeti vajdahunyadi várnak. Ha első pillantásra valóban annak is látszik, ez az érdekes épülecsoporthoz sokkal több ennél s éppen ezért érdemes fel is fedezni, hogy a maga nemében talán az egész világon egyetlen és nagyszerűen sikerült stílus-múzeum az egész.

Mint tudjuk, a városligeti Vajdahunyad eredetileg az 1896-iki millenniumi kiállítás céljaira épült. A történelmi csoport pavillonjai voltak elhelyezve az eredetileg fából ácsolt alkotmányokban. Mai ésszel egy kicsit megijed az ember, hogy tulajdonképpen micsoda hallatlan könnyelmű vakmerőség is volt ódonra műpatinázott, a „tűzvesélyesség Múzeumának” is beillő alkotmányokba összehordani a régi történelmi Magyarország s a külföldi Múzeumok kimondhatatlan értékű műkincseit. 1896 azonban

igen régen volt s ez az év még a régimódi regényesség recipéje szerint gondolkozott, illetőleg nem igen gondolkozott. Fontos csak az volt, hogy történelmi hangulatot keltsenek a műdön falak. Egyet-

Orompárták a felvidéki várak nyomán.

A friecsi kastély.

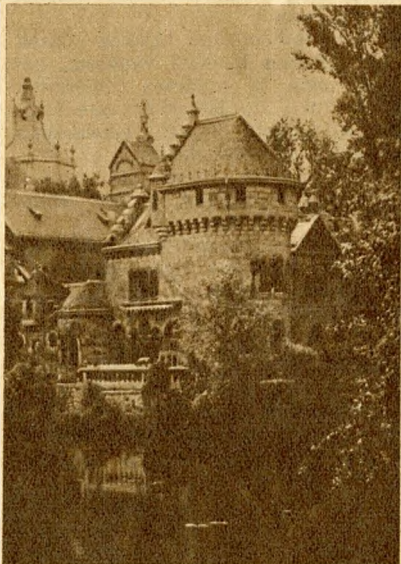
A bethlenfalvi kastély.

A brassói Katalin-kapu tornya.

Összeválogatta a legkiválóbb építészettörténeti motívumokat és megcsinálta a magyar építészettörténet stílus-muzeumát. Később a Mezőgazdasági Muzeumot helyezték el az épületsorozatban s lassan-lassan, a kiháló, régi nemzedék után jövő, új és legújabb nemzedék elfelejtette rövid harminchárom év alatt, mi volt az épületsorozat eredeti célja.

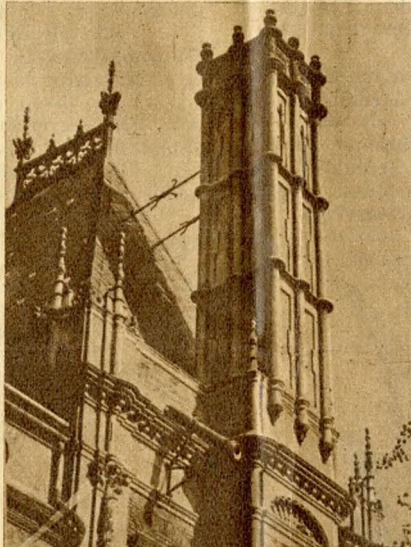
Már pedig igen tanulságos ezzel a szemmel nézni az építményeket. Mert például az idén helyreállított nagy vashidról nézve, Vajdahunyad illúziója fog meg bennünket. Igaz, hogy az eredeti Vajdahunyad szirtes domboldalon áll s alatta a Cserna vize zug, az illúzió azért

Erdélyi városfal-tornyok.

teljes. Ott látjuk a régi vár sisakos öreg tornyát, két hatalmas számszeriás törését, alatta a szurok-öntő padmalyokat. Ez a torony olaszos modoru, a Lovag-terem, illetőleg a Palota XV. századi franciás lovagvár típusát mutatja. A bejáró kapu melletti torony balról Nagyszeben németes, négy saroktornyos kaputornya, a jobboldali Vajdahunyad olaszos kaputornya. A kápolna után, a korcsolyapálya pavillonjával szemben Sárosvára, Szaláncvára és Segesvár és Brassó falainak motívumai következnek rómaiás és északolaszos csipkés orompántokkal.

A csapórácsos kaputól balra újra Bártfa és Nagyszeben tornyai vannak beiktatva a jáki templom modellje mögé. A zöld lombok körül

A nagybecsei kastély reneszánsz kandalló-keménye.

kecse, apró, négy kukucskáló tornyával, zömök nehézkességgel bukkan ki a brassói Katalin-kapu tornya. Az udvar barokk palotája egy reneszánszpalotába megy át, ennek főparti része egy nagy olaszos kaputoronynak reneszánszban való átépítését mutatja. Látjuk a nagybecsei kastély kéménymotívumát, a fricsi és betlenfalvi kastélyok olaszos oromdiszeit.

Legmegkapóbb az a torony, mely a pozsonyi Szentmihálykapu motívumait veszi körül reneszánszos, két saroktorony-motívummal.

Az a rengeteg ember, aki a pesti romantika mentsvárát szereti a gyönyörű helyen, — szerelmes párok ándalogva, idegen utazók fényképező masinával — alig tudja,

A segesvári kis toronybástya.

hogy az elszakadt magyar Kelet, Nyugat, Észak és Dél várainak romantikája veszi körül.

Nem tudja, de talán érzi s ez több, mint tudni...

Ugy látszik, ezért szereti mindenki a pesti Vajdahunyadot, a vajdahunyadi Vajdahunyad emlékeztető Muzeumát.

Ne felejtjük el ezt a Muzeumot, mert ha elfelejtjük, bizony Segesvárt, Pozsonyt, a Szepességet és Bártfát felejtjük el.

Ami nagyon szomorú és csunya dolog lenne. Inkább rakjunk ki a falakra jelzőtáblákat, amik minden szerelmes gimnázistát felvilágosítanak róla, hogy: „Nini, hát ilyen Segesvár, tornya?”

Dr. Bevillaqua-Borzsely Béla.

A vajdahunyadi öregtorony.